

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

„JUTRA“

Uradništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13, Telefon 2440 in 2455
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Reparacije in vojni dolgovi

Konec dvojnega zla svetovne vojne

Reparacije in vojni dolgovi, to sta dva problema, ki visita vsa ta leta po svetovni vojni nad Evropo kakor Damoklejev meč. Poraz je naprtil osrednjim silam dolžnost plačevanja vojne odškodnine, s katero naj bi se obnovili porušeni in razdejani kraji, s katerimi naj bi se pa tudi zopet dvignilo gospodarsko bogastvo, ki ga je dolga krvava vojna uničila. Nemčija, kateri so bile vojne reparacije v največji meri naložene, je pa pod njimi omagala. Nekaj po lastni krivdi, ker se jih je z umetnim uničevanjem svojega gospodarskega ravnotežja hotela kakorkoli iznebiti, nekaj pa po krivdi splošnih razmer, ki so ne pričakovano nastale kot posledica krize starega svetovno-gospodarskega sistema.

Tako se je naposled zgodilo, da Nemčija nekega dne ni več mogla v redu odplačevati določenih anuitet. Ogromni deficit svojega gospodarstva je morala kriti z novimi krediti, tako da je nastala sledeča neverjetna anomalija: Nemčija je plačevala reparacije zaveznikom, zavezniki pa so ji morali dovoljevati posojila, da je mogla vzdrževati svoje notranje gospodarstvo in administracijo. Ko tudi to ni več šlo, so se pričela nova pogajanja, ki so, uzakonila takozvani Youngov načrt, po katerem se je plačevanje reparacij postavilo na novo podlago, določile so se nove anuitete in ugotovilo se je tudi dokončni rok izplačila zadnje kvote. Čim pa je Nemčija pričela plačevati reparacije po Youngovem načrtu, se je izkazalo, da tudi tako ne pojde. Svetovna gospodarska kriza je prenatglo in preradikalno napredovala. Treba se je bilo zopet sestati. Posledica je bil Hooverjev moratorij, imenovan po iniciatorju, ameriškem državnem predsedniku Hooverju. Nemčija je bila za čas veljavnosti moratorija odvezana plačevanja reparacij, zavezniki pa vojnih dolgov, vsaj deloma. Ta moratorij pa poteka 30. t. m. Po tem datumu bi se moral zopet uveljaviti Youngov načrt.

Med tem pa je v Nemčiji vedno bolj dozorevala zahteva, da se morajo reparacije sploh črtati. Posebno mlajša generacija, ki ni sokriva vojne, se je energično uprla. Adolf Hitler in njegov pokret sta postavila črtanje reparacij v program, prav za prav v temelj programa. Uspeh, ki sta ga pri nemškem ljud-

stvu dosegla, je prisilil tudi odgovorne politike zastopati isto stališče. In tako se je zgodilo, da sta za Hitlerjem dejala že lani tako Hindenburg kakor dr. Brüning, da so reparacije za Nemčijo že odpravljena stvar. Konferenca, ki naj bi določila postopanje po poteku Hooverjevega moratorija in ki bi se bila morala sestati že letos ob začetku leta, se ni sestala. Nesoglasja so bila prevelika.

Kakor hitro se je pa pojavil predlog črtanja reparacij, je bilo jasno, da se mora v zvezi z njimi rešiti tudi problem medzavezniških vojnih dolgov, to je onih dolgov članic bivšega sporazuma, ki so jih napravile druga pri drugi za kritje vojnih stroškov. Iz množice besed in predlogov je naposled vstala zahteva: Če se črtajo reparacije, se morajo črtati tudi medzavezniški vojni dolgovi! Če Nemčija ne plača reparacij, tudi zavezniki ne morejo plačati dolgov. Enaka ugodnost za vse. Francija sprva niti načelno ni pristala na predlog črtanja reparacij. Združene države Severne Amerike, katerim so zavezniki največ dolžni, so pa energično odklonile sploh vsako debato o tem vprašanju, naglašajoč, da zavezniki, če hočejo, Nemčijo lahko odpuste reparacije, ne morejo pa vzkratiti nje pravice do izterjatve vojnih dolgov. In na teh dveh ovirah se je razbila doslej še vsaka rešitev.

Po pričetku sedanje reparacijske konference v Lozani, zlasti po izjavi petih držav, pa je postalo jasno, da ni drugega izhoda, kakor da se na obeh straneh priznajo največje žrtve: reparacije se črtajo, vojni dolgovi se brišejo. Donkončne ga sklepa in sporazuma o tem še ni in ga kmalu menda tudi ne bo, rezultat gotovo ne bo mogel biti drugačen. Vprašanje je le, kaj bo storila Amerika? Se bo prostovoljno vda ali jo bodo morali zavezniki postaviti pred dovršeno dejstvo? Na konvентu republikanske stranke v Chicagu ni bil sprejet o vojnih dolgovih noben sklep. To pomeni, da bo imel Hoover, če bo zopet izvoljen za predsednika države, v tem oziru proste roke in se bo naposled je vdal. Druga izhoda sploh ni, če hoče svet zopet svobodneje zadihati. Reparacije in vojni dolgovi so tedaj mrtvi. Dva zlata malika — otroka svetovne vojne — se rušita v prah.

Amerika popušča napram Evropi

Proučevanje vprašanja vojnih dolgov — Plačevanje po finančni sposobnosti — Pesimistično presojanje strokovnikov

WASHINGTON, 20. junija. Iz poučnega vira se doznava, da je ameriška vlada pripravljena proučiti ves problem medzavezniških vojnih dolgov. V finančnem ministristvu se posamezna vprašanja že sedaj proučujejo. Čim bo to uradno proučevanje dokončano, bo zavzela ameriška vlada napram svojim evropskim dolžnicam dosti bolj koncilijantno stališče, kakor ga je zavzemala doslej. Kakor se zatrjuje, bo presojala možnost izterjevanja vojnih dolgov po plačilni sposobnosti posameznih držav. Za podlago bodo služile proračunske postavke dohodkov in izdatkov.

V primeru, če bodo te države predlagale revizijo sedanjih pogodb o reguliranju vojnih dolgov, bo stavila ameriška vlada svoje protipredloge, temelječe na

rezultatih sedanjih proučevanj. Podlaga bo pri tem plačilna sposobnost vsake posamezne države dolžnice, tako, da bodo one države, katerih proračuni in trgovinske bilance so deficitni, deležne posebnih olajšav.

To popuščanje je značilno za sedanj položaj in ga je po mnenju politikov, povzročil strah skupnega nastopa vse Evrope proti Združenim državam Severne Amerike glede popolnega črtanja vojnih dolgov. Če se bo pa dal problem še rešiti na tak način, kakor si ga vlada zamišlja, je zaenkrat neresljivo vprašanje. Tudi tu se vedno bolj utrjuje prepričanje, da se preko vojnih dolgov prav tako kakor preko reparacij, lahko že sedaj napravi križ.

Kriza razorožitvene konference

Posvetovanja zastopnikov velesil — Amerika je sita akademskih debat — Pertinaxovo mnenje — Temelji sporazuma

PARIZ, 20. junija. Današnji jutranji listi pripisujejo izredno veliko važnost posvetovanju Paula Boncourja, glavnega francoskega delegata na razorožitveni konferenci v Ženevi, z voditeljema angleške in ameriške delegacije. Namen posvetovanja je, strniti v poseben predlog vsa ona razorožitvena vprašanja, o katerih se je že dosegel sporazum. Ta predlog bi kot sklep podpirale vse velesile in nato povabile k podpisu še ostale države. Ta nagli korak je povzročil včerajšnji Hooverjev telefonski razgovor s šefom ženevske ameriške delegacije, v katerem je državni predsednik energično zahteval, naj se na razorožitveni konferenci takoj doseže kakršenkoli zaključek.

PARIZ, 20. junija. Pertinax piše v »Echo de Paris«, da je voditelj ameriške razorožitvene delegacije Swanson sporočil Hendersonu in Boncourju, da je ameriška vlada sklenila čimprej odpokli-

cati svojo delegacijo iz Ženeve, ker je že sita akademskih debat v razorožitvi, ki ne vodijo do absolutno nobenega uspešnega sklepa. Delegacije naj zato takoj stavijo svoje dokončne predloge in se zednijo. Tudi predlog MacDonalda naj bi podale velesile v Ženevi podobno izjavo, kakor so jo v Losanni, je ameriška delegacija gladko odklonila.

Pertinax ugotavlja zato, da je prišla razorožitvena konferenca v najkritičnejšo fazo in roti francosko delegacijo, naj ne pozabi na interese Francije.

»Petit Parisien« pa pravi, da bi se mogel doseči sporazum o razorožitvi na podlagi sledečih temeljnih osnov:

1. Minimum kvalitativne razorožitve in prepoved težkega orožja. 2. Prepoved plinske in bakteriološke vojne. 3. Znižanje vojnih proračunov. 4. Ustanovitev stalnih komisij za kontrolo vojnih proračunov, ki bi morale poravnati tudi vse eventualne spore.

Deželne volitve na Hessenskem

Narodni socialisti nimajo absolutne večine — Krvavi spopadi po Nemčiji — Aretacije hitlerjevcev v Monakovem

DARMSTADT, 20. junija. Včeraj so bile na Hessenskem deželnozborske volitve, ki so po doslej znanih rezultatih izpadle tako-le: Centrum je dobilo 108.603 glasove in 10 mandator, socijalni demokrati 172.545 glasov in 17 mandator, socijalno demokratska delavska skupina 11.697 glasov in 1 mandat, komunisti 82.111 glasov in 7 mandator, lista dr. Seuchtgensa 2079 glasov in nobenega mandata, nemški nacionalci 11 tisoč 267 glasov in 1 mandat, narodni socialisti 328.303 glasove in 32 mandator, demokrati 4925 glasov in nobenega mandata, enotna lista pa 25 tisoč 175 glasov in 2 mandata.

Iz tega sledi, da imajo Hitlerjevci skupaj z nemškimi nacionalci le 33, nasprotniki pa z enotnim blokom 37 mandator. Absolutne večine, katero so pričakovali, narodni socialisti torej niso dosegli.

BERLIN, 20. junija. O priliki volit-

tev na Hessenskem so se v Darmstadtu spopadli narodni socialisti in komunisti. Pri spopadu je bilo sedem oseb težje, več pa lažje ranjenih. Enaki spopadi so bili tudi drugod po Nemčiji. V Kölnu, Elberfeldu, Hagnu, Haspu in po mnogih drugih porenških mestih je bilo ranjenih zelo mnogo demonstrantov. V Kölnu je morala policija udreti v tajništvo narodnih socialistov, v katerem so se utaborili. Pri tem je bilo ranjenih sedem stražnikov. Nadaljna poročila pripovedujejo o enakih krvavih spopadih v Dulsburgu, Gelsenkirchnu, Bochumu, Henu, Wittnu itd. Najhuje je bilo pa v Mainzu, kjer znaša število nevarno ranjenih 15. V Monakovem, kjer je bavarska vlada kljub dovoljenju berlinske prepovedala obnove Hitlerjevih napadalnih oddelkov, je bilo v soboto in včeraj aretiranih okoli 600 narodnih socialistov.

SMRTNA NESREČA SUBOTIŠKEGA BARONA V AVSTRIJI.

GRADEC, 20. junija. Včeraj okoli pol dneva se je dogodila na Ratengratu v bližini Mixnitz huda nesreča, ki je zahtevala dve smrtni žrtvi. Po avtomobilski turi sta pričela 29letni tovarnar Franz Kandler iz Gradca in njegov prijatelj cand. med. baron Gjorgje Voinič iz Subotice plezati po neki strmli steni Ratengrata. Radi še nepojasnega vzroka sta pa oba turista strmoglavila v 100 m globok prepad in se ubila.

STRAŠEN POTRES V MEHIKI.

LONDON, 20. junija. V soboto je bil v Mehiki strahovit potres, katerega so za beležili tudi vsi evropski seismografi. Po prvih poročilih iz Mehike je potres napravil strahovito škodo. Mesto Manzanilo je popolnoma porušeno.

DANSKA IN POLJSKA.

VARŠAVA, 20. junija. »Pat« javlja, da je o priliki govora poljskega poslanca Czerneckega nastal v gdanskem parlamentu velik nemir. Czernecki je cstro kritiziral hitlerjevsko gdansko politiko napram Poljski, nakar so mu narodno-socialistični poslanci zaklicali: »Ta vprašanja bomo že sami rešili! Doživeli boste tudi še četrto delitev Poljske!«

Želodčne bolečine, pritisk v želodcu, gniloba v črevesu. Žolčan okus v ustih, slaba prebava, glavobol, težak jezik, blebda barva obraza, izginejo čisto po večkratni uporabi naravne »Franz Josefove« grenčice, s tem, da je izpijemo kozarec, preden ležemo spat. Specialni zdravniki za bolezni v prebavilih izjavljajo, da je »Franz Josefova« vodo toplo priporočati kot v te namene služeče domače zdravilo »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Mariborski častniki pred vojnim sodiščem

**Nadaljevanje zasliševanja obtožencev — Zasliševanje prič
Govori braniteljev — Obsodba bo razglašena jutri popoldne**

Pretekli petek in soboto se je nadaljevalo zasliševanje obtožencev in prič, ki je bilo končano šele v soboto zvečer okoli 18. ure, nakar so sledili obtožni govor državnega tožilca majorja Miletiča in govori zagovornikov.

Zaslišanje poročnika Momčila Milutinovića.

Krivda obtoženega Milutinovića je z ozirom na njegove izpovedbe pri prvem zaslišanju v Mariboru bolj zapletena. Milutinovića je 16. aprila zjutraj povedal Atanasković, da se pripravljajo v posadki prevrat in da bo že naslednjo noč izbruhnil, toda Milutinovića je o tem molčal.

— Ali ni tako? — vpraša obtoženega Milutinovića predsednik Nikolić.

— Atanasković mi je to pravil. Ni mi pa nikoli pokazal niti prečital proglasa pod naslovom »Junaci«. Poklical me je major Djokić ob neki priliki k sebi in mi pripovedoval o incidentu med Milojkovičem in Paunkovičem, do katerega je prišlo radi organizacije. Od majorja Djokića sem izvedel, da se pripravljajo med častniki mariborske, pa tudi drugih posadk, neka zarota in da ima Milojkovič v spisku prevratnikov tudi moje in pa majorjevo ime. Atanasković mi je še večer pred nameranim prevratom, ko me je srečal v kasarni, dejal: »Vem, da si svinja, toda moj tovariš si, zato glej, da izgineš noč iz vojašnice, ker se bo noč zgodilo, kar se zgodi mora...« Njegovih besed nisem vzel tako tragično, toda Atanasković mi je jel pripovedovati o tajnem sestanku, ki so ga imeli Milojkovič, Miladinović, Paunković, Djokić in on z nekimi civilisti pri »Orlu«. Pokazal mi je tudi proglas, ki je bil namenjen prebivalstvu mesta Maribora ter mi zapretil, da ne črnim nikomur niti besedice, rekoč: »Če me boš izdal, je prva krogla pripravljena zate.«

Predsednik polkovnik Nikolić prečita zapisnik o

prvem in zadnjem zaslišanju Milojkovića:

»Pridobil me je Marx, ker je njegova teorija realistična, toda kmalu sem spoznal, da ne oznanja nič novega. Imel sem namen ustvariti nekaj takega, kar bi rešilo človeštvo. Diktatura bi po mojem mnenju, če bi jo vzel v svoje roke častniški kader, imela še največ uspeha. Zato sem skušal pridobiti za svoje ideje tovariše, ki pa se za take probleme ne zanimajo.« Nadalje je Milojkovič izpovedal, da bi se bil moral prevrat izvršiti v noči od 16. na 17. aprila, pa je bil preložen. Pri zaslišanju je Milojkovič priznal preiskovalnemu sodniku, da so na sestanku 15. aprila on, Atanasković in Miladinović izdelali proglas in ga razmnožili na pisalnem stroju. Uvod je napisal Milojkovič, vse ostalo pa Atanasković. Ta proglas je bil namenjen javnosti in se začel takole:

»Prebivalstvu Maribora! Meščani, vojska je prevzela oblast v svoje roke!...«

Svoji ljubici Šarloti Friedfeldovi pa je pripovedal o nameranim puču samo zato, da bi jo tesneje navezal nase, ker ženske, tako je dejal, ljubijo samo može avanturiste. Svoj načrt je Milojkovič razlagal tudi učiteljici Milici Stefanovičevi.

Po prečitanem zapisniku je predsednik Nikolić zasliševal obtoženca Milutinovića.

Značilna je Milutinovičeva izjava, ko izpove, kaj mu je pripovedoval major Djokić o konfliktu v njegovem stanovanju, namreč, da računa. Milojkovič s tem, da je tudi Djokić član njihove organizacije.

Predsednik: »Poročnik Milutinović, ali priznate vse to?«

Obtoženec: »Priznam, ne čutim pa se krivega, ker nisem zadeve takoj, ko sem za njo izvedel, prijavil. Obvarovati sem hotel ugled naše države in vojske, ki bi trpel radi Milojkovičevih bedastosti.«

Nato je bila razprava v petek dopoldne prekinjena, pri popoldanski razpravi pa sta bila Milutinović in Atanasković konfrontirana. Pri konfrontaciji pred

preiskovalnim sodnikom je Atanasković precej obremenil Milutinovića, pri razpravi, pa se je zadeva spremenila. Atanasković je izbrisal vsako senco skrivde Milutinovića. Na vprašanje predsednika, če vztraja pri svojih prvotnih izpovedbah, je Atanasković odgovoril: »Ne! Vse je tako, kakor izpoveduje Milutinović.«

Milutinović odločno zanika, da bi mu Atanasković kdaj izročil proglas.

Predsednik: »Čemu ste podpisali zapisnik, gospod Atanasković, zdaj pa trdite, da niste ničesar rekli zoper Milutinovića.«

Atanasković: »Takrat bi bil podpisal tudi svojo smrtno obsodbo.«

Major Djokić upade z besedo: »27. aprila sem ukazal svojemu naredniku, da mi pokliče Atanaskovića v pisarno. Poklicati sem hotel tudi kapitana Naumovića, pa mi je Milutinović, ki je bil pri meni v pisarni, odsvetoval, rekoč, da nima smisla, in da bo Naumovič takoj vse izdal poveljniku. Vi dobro veste, mi pravi Milutinović, da bo Trifunac, ko gre za kralja in domovino, žrtvoval sto Milojkovičev. Svetoval mi je tudi, naj napišem Trifuncu pismo, in Milojkovič bo takoj premeščen.«

Milutinović: »Vi ste, gospod major, bili sami za to, da se zadeva ne javi poveljniku. Rekli ste, da boste zadevo preiskali in jo boste javili poveljniku. Dostavili ste tudi, da je Trifunac Milojkovičev rojak in ga spoštujete ko svojega očeta ter mu nečete težiti srca.«

Major Djokić trdi svoje in pobija Milutinovića.

Milutinović besen: »Vi me neprestano tlačite v to afero, gospod major. Toda povem vam, pošten človek se ne ukloni zlahka. Ko ste o zadevi razpravljali z menoj in cincali o prijavi, bi bil moral klicati Milojkovića in ne Atanaskovića, ki je bil pri celi aferi peto kolo.«

Poročnik Todorović stopi pred sodnike.

Predsednik polkovnik Nikolić: »Česa ste obtoženi, veste. Vedeli ste za tajno organizacijo med tovariši in čemu tega niste prijavili?«

Todorović: »Nisem vedel, da je to neka posebna organizacija. Poročnik Milutinović mi je pravil, da ga je Atanasković opozoril, naj ne pride tisto noč v vojašnico, če mu je življenje drago. Pravil mi je tudi, da ve o tem major Djokić, in mimo njega nisem hotel.«

Todorović je izpovedal, da je imel namen ustreliti Milojkovića, ker je njegovo obnašanje slabo uplivalo na mlajše častnike. Kupil si je v ta namen samokres, da, ko se vrne z dopusta, ubije Milojkovića.

Zaslišanje poročnika Marka Markovića.

Za Todorovičem je bil zaslišan poročnik Marković. Najprej je predsednik prečital zapisnik o prvem njegovem zaslišanju pred preiskovalnim sodnikom, kjer je priznal, da ga je informiral o nekem nameranim puču major Djokić, ni pa pripisoval temu prav nobene resnosti. V svojem zagovoru se je skliceval na besede majorja Djokića, ki je o njem dejal, da je »preveč pobarvan z nacionalnimi barvami.«

Poročnik Mihajlo Ristić obremenjuje Atanaskovića.

Pri sobotni obravnavi je stopil prvi pred sodnike poročnik Ristić.

Ristić je bil obtožen, kakor vsi ostali častniki, da je vedel za organizacijo in da je čital celo tudi proglas, pa je zadevo kljub temu prijavil šele 28. aprila.

Pri prvem zaslišanju pred preiskovalnim sodnikom je Ristić trdil, da z Milojkovičem ništa bila prijatelja, ker je imel o njem slabo mnenje. Milojkovič je imel veliko dolgo, bil je zapravljevec in straten kvartač. O nameranim puču je Ristića informiral Atanasković šele 16. aprila in mu izdal načrt. Milojkovič bo poveljnik posadke, major Djokić šef policije, a Miladinović poveljnik topiškega polka. Atanasković mu je prečital tudi proglas. Ko sta se pozneje o nameranim prevratu pogovarjala s poročnikom Milutinovičem, mu je ta dejal: »Tudi meni je stvar znana, toda to so ideje bedastih ljudi.«

Ristić se brani: »Vsemu, kar mi je pravil Atanasković, nisem posvečal posebne pažnje.«

Predsednik: Kaj vam je Atanasković tišči dan rekel?

»Nocoj se bo zgodil čudež.«

»Ali ni omenil besede revolucije?«

»Ne, tega mi ni dejal.«

Podporočnik Dušan Šurdilović, zadnji izmed obtoženih častnikov.

Kot zadnji obtoženec je bil zaslišan Šurdilović, ki je izvedel za organizacijo in nameravan prevrat od Ristića.

»Svojega poveljnika (Djokića) sem o zadevi obvestil — se zagovarja Šurdilović. On me pa ni vprašal, če vem za organizacijo, kakor to pravi obtožnica. Na to sem ga sam opozoril in dostavil, da taka stvar ni šala. Ko sem mu dejal, da bom zadevo javil, mi je rekel: »Ne skrbi za to, dragi sokole. Polkovnemu poveljniku bom zadevo že sam odkril.«

Šurdilović pripoveduje, nato o neki skrivnostni dami, katere mu je pripovedovala o nameravanem prevratu. Rad bi bil izvedel še kaj več od nje, toda bila je preskrivnostna, zato jo je ovadil policiji.

Ob koncu zaslišanja je rekel Šurdilović z boleznim glasom: »Gospod polkovnik, jaz sem nedolžen.«

Zasliševanje podčastnikov.

Po kratkem odmoru je bil zaslišan podnarednik Živorad Ilić. On je vso stvar razumel tako, kakor da grozi oficirjem nevarnost napada s strani civilistov in da jih mora zaradi tega braniti.

Kot priča zaslišani artilerijski narednik Viktor Brajnik je navajal, da mu je Ilić večkrat govoril o prevratu. Prav tako je Ilić prosil Brajnika, naj zamenja z njim kritičnega dne dežurstvo.

Kot priča je bil nato zaslišan še artilerijski narednik Ibrahim Begović. Po njegovem mnenju je Ilić pripadal organizaciji, ki jo je osnoval Milojkovič.

Nato je bil zaslišan obtoženi podnarednik Čedomir Petrović. Tudi on zatrjuje, da ni vedel ničesar o kaki organizaciji. Priznava pa, da je skupno s podnarednikom Grujinom prisegel poročniku Atanaskoviću zvestobo na revolver. Bil je prepričan, da hoče poročnika nekdo napasti.

Na enak način se brani obtoženi podnarednik Grujin, kateremu je Atanasković izrečno rekel, da ga nameravajo neki civilisti napasti. Bil je seveda kot vojak pripravljen braniti ga pred vsakomur.

Kaj pravi polkovni poveljnik Lulić?

Po enajstih obtožencih je bil kot glavna priča prvi zaslišan polkovnik Lulić, poveljnik 45. pešpolka. Polkovnik Lulić pripoveduje, kaj mu je stotnik Naumović poročal o nameranim puču in kaj mu je pozneje pravil major Djokić. Nato je povedal svoje mišljenje o Milojkoviću, o katerem pravi, da je vedno zelo rad silil v ospredje, da je rad pil in se lahkomišno zadolževal. Bil je tudi velik ženskar, drugače pa zelo naobražen. Dosti je čital, zlasti razprave o socialnih problemih. Obtoženega majorja Djokića je ocenil kot dobrega častnika, o Atanaskoviću pa ni izpovedal nič obtežilnega. Predsednik polkovnik Nikolić: »Gospod polkovnik, pripovedujte nam, kakor ste prvič aretirali Milojkovića?«

»S polkovnikom Dedincem sva se podala v njegovo sobo, Milojkovič je spal. Na nočni omarici je imel nabasan samokres. Ko sem ga prebudil, je najprej segel po samokresu, ko je pa videl, da ga ni, se je mirno in brez obotavljanja vdal v svojo usodo.«

»Opišite nam še, kako je bilo pri majorju Djokiću, ko vam je izročil proglas?«

»Podal sem se v pisarno majorja Djokića. Z menoj sta šla polkovnik Dedinac in še en major. Pozval sem ga, naj mi pove vse, kar mu je znanega o tajni organizaciji, ki se snuje med častniki mariborske posadke. Pozval sem ga tudi, naj mi izroči proglas. Major Djokić je stopil k mizi, vzel iz predala proglas ter mi ga izročil.«

»Kaj mislite, kakor je prišel Milojkovič v preiskovalnem zaporu do samokresa?«

»V zaporu Milojkovič ni mogel imeti samokresa. Zagovor Altarerja, da ga je Milojkovič prisilil k begu s samokresom, ne bo točen. Po mojem mnenju je dal samokres Milojkoviću Altarer sam.«

»Ali je imel Altarer samokres?«

»Znano mi je, da je bil Altarer samokres izgubil. Ko je imel kritične noči nastopiti dežurno službo, je prosil stotnika Engelmanna, naj mu ga posodi.«

Major Djokić vstane in nagovori sodniški zbor: »Pred vami ne sede danes na zatožni klopi samo izgubljeni in pokvarjeni tipti, ampak tudi častni sinovi naše domovine. Nisem mogel pokazati s prstom na častnike, preden nisem imel dokazov, da so krivi. Oficirska čast mi je nalagala, da vse poprej natančno preiščem in da ne vržem po nedolžnem krivde na posamezne častnike. Vprašajte, prosim, polkovnega poveljnika Lulića, ali sem ravnal prav ali ne.«

Nato je bila sobotna dopoldanska obravnava prekinjena. Pri popoldanski sta bila zaslišana še polkovnik Dedinac, ki je v glavnem potrdil izpovedbe polkovnega poveljnika Lulića, in stotnik Trifun Naumović, ki je prvi prijavil vso zadevo poveljniku polka.

Po zaslišanju stotnika Naumovića so bili prečitani še razni zapisniki in ocene obtoženih častnikov, izmed katerih ima zlasti major Djokić zelo lepo oceno.

Državni tožilec govori.

Nato je povzel besedo državni tožilec major Miletić, ki je v skoro enournem obtožnem govoru naglašal krivdo in vztrajal pri obtožbi. Razčlenil je krivdo posameznih obtožencev in dokumentarno pobijal njihove zagovore. Predlagal je za vse obtožence najstrožjo kazen:

Za majorja Djokića, poročnika Atanaskovića in Altarerja pa je zahteval smrtno kazen.

Po končanem obtožnem govoru so govorili branitelji posameznih obtožencev. Pozno v noč je v soboto govoril Djokićev zagovornik, sodni stotnik Dabić, ki je obširno dokazoval, da obstoj organizacije ni dokazan in da si je obtoženi major Djokić le prizadeval rešiti na tistem času naše vojske.

Danes govorijo še ostali branitelji, obsodba pa bo razglašena jutri popoldne.

Velika sportna tombola.

katero priredi prvi slovenski sportni klub Maribor, bo v nedeljo 26. tm. ob 14. na Trgu Svobode. Prva tombola bo znesek 3000 Din v gotovini, nadalje: spalnica iz trdega lesa, velika moderna kuhinjska omara, šivalni stroj, sportno kolo, lep kanu-čoln, otomana, smučarska obleka po meri, dve svileni obleki, 1000 komadov opeke, vreča moke in 25 kg sladkorja. Na tomboli bo tudi nad 500 drugih dobikov, kakor drva, premog, živila in vsi, ki iščete srečo, kupujte pridno tablice za to sportno tombolo. — Tablice so na prodaj v trafikah in stanajo le 3 Din. Glavni dobiki bodo razstavljeni v izlozbi trgovca Preisa v Gosposki ulici.

Gost: Tako slabe hrane in postrežbe pa še nisem nikjer našel kakor tukaj. Pa mi je bila še vedno priporočena vaša krčma!

Krčmar: To je bilo nemara 1. aprila!

Spominjajte se CMD

Ali ne veš, sinko, s kako malo
pameti se vlada svet?

AXEL OXENSTJERNA

Matura na klasični gimnaziji.

V petek 17. tm. se je končala matura na tukajšnji klasični gimnaziji, ki je bila pod predsedstvom ministrskega odposlanca, rektorja zagrebške višje pedagogške šole g. dr. Bosanca. K maturi je bilo pripuščenih 47 absolventov, od katerih jih je bilo 17 oproščenih ustmenega izpita. Reprobran je bil samo eden. Maturu so pr. teden napravili: Josip Antič, Steško Bele, Leopold Berce, Alojz Breznik, Gerhard Brosche (oproščen ustmene mature), Teodor Čeh, Alojz Gerbec (oproščen), Mirko Golec, Anton Greif, Josip Grilc, Silvija Haas, Zdenka Humarjeva (oproščen), Pavel Jamšek (oproščen), Vili Jevšnikar (oproščen), Jakob Junež, Silvija Knaplež, Anton Koren, Janez Kores (oproščen), Jaroslav Kotnik (oproščen), Fr. Krajnc, Matej Meznarič (oproščen), France Mikuš, Adolf Muršak (oproščen), France Partl (oproščen), Srečko Bernik, Marijan Vesenjak, Adolf Volasko, Ivan Vostner (oproščen), Josip Vošnjak, Štefan Vošnjak, Ciril Žebot, Ivan Židanik, Ludvik Žagar in France Podlipnik (privatist).

Posestno gibanje.

Posestnica Silva Povalejeva je prodala dr. Novaku parcelo in hišo na Betnavski cesti št. 67 za 236.000 Din. Elektrotehnik Juri Rečnik je kupil hišo št. 4 na Pobreški cesti od Jurija Rožanca za 100.000 Din. Posestnik Karel Belak pa je prodal svojo hišo v Vrtni ulici Mariji Germovškovi za 129.000 Din.

Dr. Leonhard ne ordinira do 10. julija.

Hišni lastniki!

Zadnji dan za sklepanje najeminskih pogodb in izdajanje pobotnic je 30. junij t. l. — Ne prekoračite tega roka, ker bi sicer sledila občutna kazen. — Pojasnila dobite v pisarni vašega društva v Gregorčičevi ulici št. 8. — Društvo hišnih posestnikov za Maribor in okolice.

Knjigovodski tečaj za učiteljstvo.

Zadružno-knjigovodski tečaj za učiteljstvo iz Slovenije bo v Ljubljani od 7. do 29. julija. Zanimanci naj se javijo sekciji učiteljskega združenja do 25. tm. Sprejetih bo največ 30 prosilcev, predvsem takih, ki že delujejo pri zadrugah.

Nezgode.

V Pivoli je padel posestnik Peter Cafuta tako nesrečno s skednja, da si je hudo poškodoval levo ključnico. Mesarskemu pomočniku Martinu Paholetu je včeraj dopoldne pri delu počila žila na levi nogi. Ker je začel močno krvaveti, so ga spravili z rešilnim avtom v bolnišnico. Hudi ženi Francki L. iz Cvetlične ulice pa se je pripetila hujša nezgoda. V prepiru je zavijala roko nad svojim možem in po naključju udarila po šipi na vratih. Pri tem se je tako hudo porezala na roki, da je omedlela. Z rešilnim avtom so jo prepeljali v tukajšnjo bolnišnico.

Občni zbor obeh Ciril-Methodovih družin

(moške in ženske) bo v torek 21. t. m. ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma. Poleg običajnih poročil so na sporedu važne narodno-obrambne in načelne zadeve, zato se prisrčno vabi vse članstvo in rodoljubno občinstvo, zlasti učiteljstvo k obilni udeležbi.

Pravoslavne svečanosti v Celju.

Včeraj je bila na svečan način blagoslovljena cerkev sv. Save v Celju. Posvetitvene obrede je opravil patriarh Varnava ob asistenci številne pravoslavne duhovščine in ob udeležbi množic ljudstva. Danes se je odpeljal patriarh v Ljubljano, kjer bo blagoslovil temeljni kamen za tamkašnjo cerkev.

Sedmi mednarodni velesejem v Solunu.

Sedmi mednarodni solunski velesejem bo od 11. do 25. septembra t. l. Za velesejem so dovoljeni ponosti na naših in grških železnicah. Prijavnice, kakor tudi pogoje za udeležbo, dobijo zainteresenti v pisarni Zbornice za TOL.

Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev v Mariboru

posluje ob torkih in petkih od 19.—20. ure v svojih društvenih prostorih v palači Delavske zbornice. Privatni nameščenci! pristopajte k svoji strokovni organizaciji, ki bo le takrat lahko zadosti močna. Sedanja doba svetovne gospodarske krize zahteva od nas vseh, da v strnjenih vrstah ščitimo vse pred socialnim zlom, ki preti posamezniku še bolj ko strnjeni fronti organizirancev. Nameščenci na plan, pričakujemo vas!

Iz Narodne strokovne zveze.

Narodna strokovna zveza, podružnica Maribor, sporoča svojemu članstvu, da so njene uradne ure ob delavnikih od pol 7. do pol 8. ure zvečer v pisarni v novi palači OUZD. Vhod iz Sodne ulice in z dvorišča.

Sejem za prašiče.

Na sejem 17. t. m. so pripeljali 128 prašičev. Cene so izza zadnjega sejma nekoliko poskočile. Prodanih je bilo 107 rilcev. Cene: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 60—100, 7 do 9 tednov 150—180, 3 do 4 mesece 250—300, 5 do 7 mesecev 350—400, 8 do 10 mesecev 450—480, 8 do 10 mesecev 450—480 in leto dni stare po 600—650 Din; en kilogram žive teže 6—6.50, mrtve teže pa 10—11.50.

Sokolstvo

Lep uspeh mariborskega Sokola

Včerajšnjih izbirnih tekem v Zagrebu za jugoslovansko štafeto, ki bo tekmovala v Pragi za slovansko prvenstvo sta se udeležila tudi dva člana Sokola Maribor-matice, br. Vlado Venuti in sestra Ljubica Smerdu. Oba sta se plasirala na drugo mesto s kolosalnim časom in to br. Venuti na 100 m z 11.6 sekund in s. Smerdujeva na 75 m, 10.4 sekund. — Ker so tudi časi ostalih tekmovalcev jako dobri, bomo imeli na letošnjih tekmah za slovansko prvenstvo v štafeti, ki se prireja že več let, precej izgleda na zmago.

Poseben zletniški vlak v Prago.

Poseben vlak v Prago na vsesokolski zlet se odpelje iz Beograda 30. t. m. zjutraj in bo udeležence, ki so se za ta transport prijavili pri »Putniku«, jemal na vseh postajah na progi Beograd-Maribor. Do meje je dovoljena četrtinska vožnja. Vsak udeleženec si mora kupiti na vstopni postaji polovično karto do Št. Ilja, državna meja, karta velja tudi za povratek. Četrtinska vožnja velja na podlagi posebne legitimacije, ki stane 10 Din.

Sokolsko društvo Sv. Anton v Slovenskih goricah

bo priredilo v nedeljo, dne 26. junija ob 15. uri letni javni nastop. Nastopili bodo vsi oddelki. Javni nastop naj bi služil v prvi vrsti širjenju sokolske misli med našim ljudstvom, ki še vedno nezaupno gleda na Sokola. Zato prosimo vsa bratska društva in čete, da se ga polnoštevilno udeležijo. Pomagajte nam prebijati led, vcepjati v srca sokolsko misel in bratstvo. Samo z delom bomo to dosegli; zato nas ne pustite same! V primeru dežja bo nastop v sredo 19. junija. Zdravo!

Sokolska četa Sladki vrh

je imela v nedeljo 12. t. m. svoj prvi zlet, ki so se ga udeležile sokoške edince Marija Snežna, Sv. Ana, Sv. Jakob in matično društvo Sv. Lenart v Slov. goricah. Pri telovadbi je nastopilo 20 deklic domačega društva z obroči, 28 dekčkov in deklic z zastavicami, 15 članov moškega naraščaja s prostimi vajami in 17 zastavnih četašev. Poleg tega so nastopili tudi moški in ženski naraščaj ter članice in člani matičnega društva s prostimi vajami. Vsa prireditelj je potekla gladko in v splošno zadovoljstvo prav številnih kmečkih gledalcev, ki so po večini prvič videli sokoški nastop in telovadbo. Reči moramo, da se je sokolska četa Sladki vrh s to svojo prireditvijo lepo postavila in dokazala, da v polni meri vrši svoje poslanstvo ob naši severni meji. Vse priznanje njenim voditeljem!

S policije.

Aretirana je bila neka spolno okužena Pepca in oddana v bolnišnico: Rudolf in France sta morala prenočiti v policijskih zaporih radi pijanosti in razgrajanja. Gostilničar Kapitanovič pa je naznanil, da je snoči skočil skozi okno v njegovo gostilno neki neznan tat in mu ukradel kos sira. Radi pretepanja in kalenja nočnega miru sta bila policiji prijavljena tudi še neki Henrik in Edelvald.

Požar v Radizelu.

Davi okoli 2. ure je izbruhnil na gospodarskem poslopiju posestnika Mihaela Gorenjaka ogenj. Namah so ognjeni zublji objeli tudi stanovanjsko hišo. Z velikim naporom se je posrečilo gasilcem iz Frama in s Pobrežja ogenj lokalizirati. Hiša in gospodarsko poslopje sta pogorela do tal in trpi posestnik Gorenjak okoli 80.000 Din škode. Sumijo, da je podtaknila ogenj zlobna požigalska roka.

Uradni list

Dravske banovine objavlja v letošnji 48. številki: uredbi o izpremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet; nadalje dopolnilni sporazum k pogodbi o trgovini in plovbi med našo državo in Italijo ter razne objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letošnjem letu.

Transport belih medvedov na ledeni sever.

Nedavno je krenila iz Berlina v severne polarne kraje velika filmska ekspedicija. V tej ekspediciji pa niso bili samo filmski igralci, operaterji, režiserji itd., ampak tudi dva — severna medveda. Časnikarji so se temu silno čudili in vpraševali vodjo ekspedicije, zakaj vodi severne medvede na severni tečaj, kjer jih je že itak dovolj. Režiser je stvar pojasnil v besedah, da noče biti odvisen od onih severnih medvedov, ki se sprehajajo po večnem ledu. Lahko bi se namreč zgodilo, da bi odrekli svoje sodelovanje pri filmu. Taki primeri niso redki. Neko ameriško filmsko podjetje je odpeljalo na Alasko 50 statistik, ki uaj predstavljajo Eskime. Tudi režiser te družbe je dejal, da se lažje zanese na svoje bele »Eskime«, kakor na one pravne na Alaski, katere bi moral za nastop v filmu šele pripraviti.

V ŠESTIH URAH IZ PARIZA V NEWYORK.

PARIZ, 20. junija. Te dni se bodo tu pričeli prvi poizkusi z novim francoskim stratosfernim letalom. Po teoretičnih računih bo novo letalo doseglo v višini 16 do 18 tisoč metrov 800 km na uro in bi tako rabilo iz Parica v Newyork samo šest ur. Poskusni poleti bodo trajali več mesecev.

Sport

Krasna zmaga ISSK Maribora

Bivši državni prvak SK Concordia je moral kloniti pred ISSK Mariborom

ISSK Maribor : SK Concordia (Zagreb) 6:1 (2:1).

Moštvo beločrnih je pripravilo svojim pristašem po več debaklih nenavadno prijetno presenečenje, obenem pa je napravilo slovenskemu in mariborskemu nogometu neprecenljivo uslugo. Nastop Concordie proti ISSK Mariboru je pa tudi najzgovornejši dokaz, da bo »Maribor« v tekmovalstvu za državno prvenstvo zelo nevaren nasprotnik!

Kmalu po napovedanem času so prišli na igrišče zelenobeli gostje: Podkraški, Pavičič, Jugovac, Kaurič, Brozovič, Kreutzer, Marjanović, Vuković, Agić, Lolić in Furman.

Njim so sledili beločrni domači: Koren, Bertonec I, Stepic, Kokot, Konič, Kujanja, Miro, Kirbiš, Bertonec II, Priveršek in Zemljčič.

Kakor vidimo, je nastopil »Maribor« v dokaj nenavadni postavi. Spočetka so sicer mnogi zmajevali z glavami, zlasti ko so videli Kirbiša na mestu desne zveze, pozneje se je pa pokazalo, da je moštvo v tej postavi vse drugačna sila, kakor je bilo v oni proti Iliriji. Ko sta v drugem polčasu Kirbiš in Konič menjala mesto, je bila napadalna vrsta še bolj prodorna, in mirno lahko rečemo, da »Maribor« doslej sploh še ni imel tako nevarne formacije. Domačini so se žilavo borili in predvajali nogomet, ki ga je bilo užitek gledati. V startu so bili absolutno dobri, v tehniki pa so le še nekoliko zaostajali. Prevladovali so tudi politično, a glavna njihova odlika je bila žilava in vztrajna borba ter neomahljiva volja do zmage. Najmočnejša formacija je bila tokrat napadalna vrsta, ki ima v Bertonecju svojega nenadkriljivega, eksekutorja vsake, še tako skromne pozicije. Krilska vrsta je bila v celoti močnejša — ko nasprotna, je pa še vedno precej grešila v pogledu dodajanja in

konstruktivnega dela. Ožja obramba je bila na mestu, vendar smo opazili tudi nekaj nesigurnosti. Koren je v голу delal dobro in zanesljivo.

Concordia je predvajala lepo kombinatorno igro do 16 m prostora, tam pa njeni igralci niso vedeli, kaj bi z žogo počeli. Pridobivanje tal z lepo zasnovanimi in še lepše izvedenimi kombinacijami, je bilo zares gledanja vredno, toda kakor že rečeno, za končno eksekucijo Zagrebčani niso imeli strelca. Krilci, skupaj z ožjo obrambo, so bili le na povprečni višini. Vratar je branil, kar se je pač braniti dalo. V celoti je Concordia razočarala in zapustila pač vtis, nevreden bivšega državnega prvaka. V primeru s svojim znanjem so gostje doživeli katastrofalen poraz, kakršnega na slovenskih tleh še niso. Concordia je predvedla nogomet, v katerem nista prav nič prišli do veljave niti rutina niti borbenost, pa tudi ne tehnična premoč in volja do uspeha.

Igra sama je bila zelo fair temperamentna. Rezultat ne odgovarja popolnoma poteku, vendar je bila zmaga »Maribora« popolnoma zaslužena.

Gole so streljali v prvem polčasu v 9. minuti Zemljčič 1:0; v 11. min. Konič 2:0, v 15. min. častni gol za goste Lolić 2:1. V drugem polčasu je zvišal Miro rezultat na 3:1, v 21. min. Bertonec na 4:1, v 28. min. zopet Bertonec na 5:1 in v 33. min. je postavil Priveršek končni rezultat 6:1.

Sodil je g. Planinšek strogo in objektivno.

V predtekmi je rezerva ISSK Maribor zmagala nad prvim moštvom SK Svo-bode v razmerju 2:0 (0:0). Sodil je gosp. Vesnaver.

—ren.

Tekmovanje za državno teniško prvenstvo dam

Zmaga domačink v prvenstvenem tekmovalstvu.

Včeraj dopoldne se je odigrala na igrišči ISSK Maribora prvenstvena tekma semifinala — v A coni. ISSK Maribor je igral proti teniški klubu Zlatarju. Naše dame so bile absolutno močnejše in so gladko odpravile svoje nasprotnice. Maribor je poslal v boj rutinirani igralci gospo Zoro Ravnikovo in gđco Hribarjevo. Rezultati so naslednji:

Ravnikova:Sicketanz 6:2, 6:1; Hribarjeva:Mohr 6:2, 6:1; Ravnik-Hribar : Mohr-Sicketanz 6:0, 6:1, Ravnik-Hribar : Mohr-Sicketanz 6:3, Končni rezultat torej 5:0 za Maribor. Naše dame so igra le odlično in pokazale, da je naš tenis na lepi višini. Istočasno je bil prijateljski dvomatch

med našimi in zlatarskimi igralci. Gostje so zaslužno zmagali z rezultatom 6:2. Posamezniki so igrali Sokole: Kolay (Z):Voglar (M) 6:3, 8:6; Herič (Z):Roglič (M) 6:1, 6:3; Mohr (Z):Babič (M) 6:2, 6:1; Rukovina (Z):Mastek (M) 7:9, 4:6; dr. Mohr (Z):ing. Černigoj (M) 1:6, 1:6; Kallay-Henric: Roglič-Motek 6:2, 6:1; Mohr-Rukovina : Babič-Voglar 10:8, 6:4.

Iz Prekmurja

Samomor. V Pincavi je skočila te dni v Lendavo kolonistinja Ivana Furlanova in se utopila. Vzrok samomora je bila duševna zmedenost. Zapustila je moža in tri otroke.

VOHUNI

Iz tajnih arhivov.

Trgovca od zučudenja najprej ni mogel ničesar odgovoriti, končno pa je razdraženo vprašal, zakaj ne bi bil njegov denar prav tako dober, kot vsak drugi in zakaj imajo take predsodke proti Nemcem.

»Nimam prav nobenih predsodkov, cenjeni gospod,« je odgovoril krojač. »Sam sem Nemec. Toda mi uvozimo blago iz Anglije, in to samo toliko, kolikor ga rabimo za naše stalne odjemalce, več ga sploh ne dobimo. Če bi vi stanovali v kakem drugem švicarskem mestu, bi vam lahko postregel, tako pa ne smem. Angleški voluni bi takoj izvedeli in bi prišel v njihovo vražjo »Črno knjigo«. Posledica tega bi bila, da ne bi dobil nobenega blaga več, in moja trgovina bi bila uničena.«

Čprav stvar izgleda vsakdanja, je njen globlji pomen usodepoln. — Mnogi Nemci, ki so sposobni dobro presoditi ves položaj, pravijo, da je poraz njihove države pripisati civilnemu prebivalstvu, ki ni hotelo vztrajati do konca, ne pa nemškemu vojaštvu, ki se je popolnoma v redu umaknilo preko Rena. To pa je bila posledica sovražne propagande in pomanjkanja, na katerem je trpelo prebivalstvo vsled blokade.

28

Včasih povzročijo majhne neprijetnosti večji obup, kot pa hudi udarci; precej verjetno je, da je bila odporna sila moža, ki se je moral v svoji ponošeni obleki vrniti v domovino, zlomljena. Uvideti je moral, da je Nemčija proti tej blokadi brez moči. To je bil eden izmed mnogih primerov, za katere gre zasluga potrpežljivemu in težavnemu delu angleške trgovske špijonaže.

Pri propagandi v tujih državah je bilo izvršeno omembe vredno delo, ki so ga prizadeti kljub vsem naporom z veliko ljubeznijo izvedli. Šlo se je namreč za potvoritev časopisa »Frankfurter Zeitung«, katerega so angleški agentje v Zürichu zares mojstrsko ponarejali.

V poznejših vojnihih časih je imela propaganda za rušenje odporne sile sovražnika odločilno vlogo. Ker je bilo nemško časopisje pod strogo cenzuro, in se ni nihče upal natisniti kakega pesimističnega članka, so zavezniške države podvele drugačne načine, da bi nemško prebivalstvo seznanile z resničnim položajem. Letalci so naštet letakov zmetali nad nemška ozemlja ali pa so jih porazdelili med ljudstvo s pomočjo volunov. Ti letaki niso bili nemškim vojakom in ostalemu prebivalstvu pokazali, da jim njihova vlada vzbuja upe na zmago, katere ne bo nikdar mogla doseči. Učinek teh letakov je bil tako silen, da so nemške oblasti zagrozile s težko kaznijo

vsakomur, ki bi te letake spravil ali pa celo širil.

Čprav je bila te vrste propaganda zelo prepričevalna, je imela vendar to slabo stran, da čitatelji niso vsega verjeli kajti vedeli so, da ti podatki prihajajo od njihovih sovražnikov. Ako bomo mogli razširiti porazne vesti, ki bodo na videz prišle iz Nemčije, tako so preudarili uradniki tajnega urada, bomo imeli mnogo večje uspehe. Pri nadaljnjem zasledovanju te misli pa so inteligentni ljudje prišli na misel, da bi ponaredili kak nemški časopis.

Sprva je izgledalo, da je ta načrt neizvedljiv, pri natančnejšem proučevanju pa je dobil čedalje bolj jasne oblike. Tiskalni stroj, ki je bil potreben, so si lahko nabavili, kajti agentje v Zürichu so bili v prijateljskih stikih z neko tiskarno, ki je izdajala časopis v nemškem jeziku. Ta časopis je imel nalogo predložiti švicarskim trgovcem koristi zavezniške zmage.

Odločili so se, da potvorijo »Frankfurter Zeitung«, časopis liberalnih tendenc, ki v Nemčiji uživa isti ugled kot na primer »Manchester Guardian« v Angliji. Vedno se je odlikoval z zmernostjo svojih političnih člankov, pri raznih prilikah pa so bili napisani uvodniki, iz katerih je bilo čisto med vrstami razbrati, da se uredništvo ne strinja vedno z nazori nemške vlade. Pesimističen članek v po-

litičnem delu takega časopisa bi potem takem bil zelo velikega pomena.

Prva naloga je sedaj bila, dobiti tak papir, ki se v ničemer ne bi razlikoval od papirja »Frankfurter Zeitung«. Nadalje je bilo treba preskrbeti iste črke, latere je uporabljal ta časopis. Te težave pa so bile večje, kot bi si jih človek predstavljaj, kajti vsak časopis uporablja drugačne črke in drugačen časopis. Z malo vaje bomo kaj kmalu lahko razločili, kateremu časopisu pripada izrezek iz kakega časopisa. Sherlock Holmes se je nekoč pohvalil, da po najmanjšem kosčku časopisnega papirja lahko določi, kateremu časopisu pripada.

Ljudje s tajnega urada pa so končno imeli uspeh. Našli so papir in črke, od katerih bi se dali najstarejši stavci in tiskarji »Frankfurter Zeitung« premočiti. Ostalo delo je bilo kaj enostavno. Amaterski tiskarji so izdali kopijo časopisa z dne 31. julija 1917. Ta izdaja je bila do najmanjšega enaka originalu, samo uvodnik na prvi strani je imel drugačen naslov.

Imel je napis: »Zavoljo dragocene nemške krvi in domovine.«

Tednik »Zabavni list«

z gratis slikarsko galerijo v formatu razglednic, Stražišče. Posamezna številka samo Din 1.—. Zahtevajte brezplačne ogledne številke!

Jan Paderevski,

slavni poljski klavirski virtuoz in državnik (bil je prvi predsednik nove poljske republike) se vrača s svoje ameriške turnee v domovino. Slika nam ga kaže pri njegovem odhodu iz Newyorka, ob kateri priliki so mu priredili velike ovacije. Deklica iz ameriško-poljske mladinske organizacije izroča velikemu rojaku šopek.

Kulturni pregled

Dr. Ivan Tavčar: Zbrani spisi, I. zvezek

Tiskovna zadruga v Ljubljani je izdala v zbirki slovenskih pisateljev I. zvezek Tavčarjevih zbranih spisov. S tem zvezkom je dobilo naše knjižno občinstvo zbirko prvih literarnih tvorb našega romantičnega realista, obenem pa zaključek celotne zbirke Tavčarjeve leposlovne proze, ki je izhajala v redakciji odličnega strokovnjaka univ. prof. dr. Ivana Prijatelja iz leta 1921 in obsega v celoti šest obširnih zvezkov. Tavčarjevo delo, zbrano z vso večino v kronološkem redu, prikazuje v tem zvezku prvo desetletje njegovega pisateljevanja in prinaša njegove najzgodnejše novele, povesti in prvi roman »Ivan Slavelj«. Za zaključek je uvrstil urednik na pisateljevo izrecno željo celotni cikel »Med gorami«, »ta niz najlepših biserov« Tavčarjevega pripovedništva. Od prvih sentimentalnih začetkov gre pisateljeva umetniška rast na svoj prvi višek, ki kaže že tiste značilnosti, s katerimi je dosegel pisatelj v svojih zrelih letih najpopolnejše uspehe. Zbirka »Slik iz Loškega pogorja« je gotovo najlepši prispevek, v katerem je — kakor pravi urednik — »največji sin Poljanske doline s toplim čuvstvom oživil vsak holm, vsak po-

toček, vsako globel, vsako stezico, vsako kmetijo in vsakega človeka. Na najlepši način se je oddolžil dolni, v kateri mu je tekla zibel in v kateri po njegovi želji počiva danes njegovo truplo.« — Dr. Prijatelj uvod obravnava z vso temeljitostjo problem pisateljevega rojstva, nato pa analizira posamezne spise, ki so objavljeni v knjigi. V urednikovi opombi se razodeva pogled v Tavčarjevo literarno delavnico in osvetljuje marsikatero biografsko, literarno-zgodovinsko in topografsko vprašanje.

Odmevi slovanskega sveta.

Izšla je druga revija te literarno-kulturne revije pod uredništvom Radivoja Peterlina-Petrške. V tej knjigi je združenih 55 pesnikov, pisateljev in likovnih umetnikov, ki so prispevali svoje najboljše stvari. To je nad vse redek in razveseljiv pojav, ki ga bo javnost pozdravila z zadovoljstvom in zadoščenjem: v dobi materializma in propadanja duhovnih dobrin toliko pozitivnega kulturnega stvarjanja! Vsebinska je pestra in zanimiva, po obliki pa knjiga, obsegajoča osem tiskovnih pol in bogato ilustrirana, dokazuje, da je založništvo žrtvovalo največ, kar je moglo, za dobro uspevanje te revije, ki jo zato toplo priporočamo. — Založništvo Odmevov slovanskega sveta. Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Poveljnik ameriških veteranov

ki so zadnjič demonstrirali v Washingtonu proti znižanju njihovih rent. Na sliki ga vidimo v razgovoru s tovarišem častnikom v civilu.

ŠIRITE »VEČERNIK«!

Zahvala.

Zahvaljujemo se tem potom vsem onim prijateljem in znancem, kakor tudi društvu »Perun« iz Maribora, ki so se spomnili ob težkih dneh, ko nas je zapustila naša nepozabna soproga, gospa

Elizabeta Rožanc

in vsem onim, ki so poko nico spremljali na njeni zadnji poti.

Maribor-Vransko, dne 20. junija 1932.

Jurij Rožanc, soproga
mati in ostali sorodniki Kok. 1961

sastopniki se sprejmejo

Kdor oglašuje
uspeha se raduje!

Večernik

Sotna

najpreglednejša kartoteka
Soklič, Maribor Tel. 2510

Dva manjša lokala

za pisarno v centru mesta iščemo. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Pisarna«.

Na prodaj večja množina makulaturenega papirja

Vprašati v upravi »Jutra« in »Večernika« Maribor, Aleksandrova 13

Za prodajo predmetov,
katere kupi vsakdo, rabimo povsod za stopnike. Začetniki zaslužijo dnevno po Din 200.—, Potniki, ki že potujejo, vpo kojenci, brezposelni in vsi, ki radi zaslužijo, naj se javijo s priloženo znamko od Din 3.— na naslov: Knez, Ljubljana, poštni predal 28. 1946

Hiše ali posetva
od 35.000 Din naprej prodaja Posredovalnica. Maribor, Sodna ul. 30. 1963

Enonadstropna hiša
z dvema stanovanjema, velikim vrtom in sadonosnikom na prodaj. Potrebna gotovina Din 10.000.—. Naslov v upravi »Večernika«. 1960

Veliko sobo in kuhinjo
za Din 250.— oddam. Pobrežje pri Mariboru, Zerkovska c. 24. 1959

Nasproti sodnije
št. 14 II, vrata 8, oddam lepo zračno opremljeno sobo s prostim vhodom. 1908

Stanovanje
sobo in kuhinjo oddam. Studenci, Slomškova ul. 9. 1956

Učenca za torbarsko stroko
sprejem. Aleksandrova cesta 16. 1909

„Večernik“

stane mesečno prejemati v upravi ali po pošti Din 10.—, dostavljen na dom Din 12.— !!!!!

Promenda na plaži.